

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Todistelu](#) > Estonia

Todistelu

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Viro

1 Todistustaakka

1.1 Mitkä ovat todistustaakkasäännöt?

Todistustaakasta säädetään siviiliprosessilain 230 §:ssä. Sen mukaan kummankin osapuolen on oikeudenkäynnissä todistettava tosiseikat, joihin hänen vaatimuksensa ja vastaväitteensä perustuvat, jollei lainsäädännöstä toisin johdu. Jollei lainsäädännöstä toisin johdu, osapuolet voivat myös sopia todistustaakan jakamisesta eri tavoin kuin laissa on säädetty, sekä siitä millaisin todistein minkäkin tosiseikan voi todistaa. Avioliitto- ja isyysasioissa, lapsen etua koskevissa riidoissa ja hakemusasioissa tuomioistuin voi hankkia todisteita myös omasta aloitteestaan, jollei lainsäädännöstä toisin johdu.

1.2 Onko olemassa sääntöjä, joiden nojalla tiettyjä tosiseikkoja pidetään sellaisina, ettei niiden toteen näyttäminen ole tarpeen? Millaisissa tapauksissa? Onko tiettyjen olettamusten kumoaminen mahdollista esittämällä vastatodistelua?

Sellaisia tosiseikkoja ei tarvitse todistaa, joita tuomioistuin pitää yleisesti tunnettuina. Tuomioistuin voi pitää yleisesti tunnettuina tosiseikkoina niitä, joista saa luotettavaa tietoa oikeudenkäynnin ulkopuolisista lähteistä. Osapuolen esittämää tosiseikkaa koskevaa väitettä ei myöskään tarvitse todistaa, jos vastapuoli myöntää sen. Myöntäminen tarkoittaa, että vastapuoli hyväksyy tosiseikkaa koskevan väitteen ehdoitta ja nimenomaisesti tuomioistuimelle osoitetussa kirjallisessa lausunnossa tai oikeudenistunnossa, jossa hyväksyminen kirjataan pöytäkirjaan. Myöntämisen voi peruuttaa vain toisen osapuolen suostumuksella tai jos peruuttava osapuoli todistaa, että hänen hyväksymänsä väite tosiseikan olemassaolosta tai puuttumisesta ei pidä paikkaansa ja että hyväksyminen johtui siitä, että tosiseikka kuvattiin väärin. Tällöin tosiseikkaa ei katsota myönnetyn. Myöntämisen oletetaan olevan voimassa, jos vastapuoli ei nimenomaisesti kiistä tosiseikkaa koskevaa väitettä eikä kiistämishalu ilmene muistakaan osapuolen lausumista.

1.3 Missä määrin oikeuden on vakuutettava jostakin tosiseikasta voidakseen perustaa tuomionsa tällaisen tosiseikan olemassaoloon?

Tuomioistuin arvioi kaikkia todisteita lainsäädännön mukaisesti kaikista näkökulmista, perusteellisesti ja objektiivisesti. Se tekee vakaumuksensa mukaisesti päätöksen siitä, onko osapuolen esittämä väite todistettu vai ei, ottaen huomioon muun muassa osapuolten todistamisen osalta tekemät sopimukset.

2 Todisteiden vastaanottaminen

2.1 Edellyttääkö todisteiden vastaanottaminen aina asianosaisen pyyntöä, vai voiko tuomari tietyissä tapauksissa hankkia todisteita oma-aloitteisesti?

Vaikka siviiliprosessilain 236 §:n 2 momentin mukaan osapuolten on yleensä pyydettävä tuomioistuimelta todisteiden vastaanottamista, siviiliprosessilain 230 §:n 3 momentissa säädetään tapauksista, joissa tuomioistuin voi hankkia todisteita oma-aloitteisesti. Tuomioistuin voi hankkia omasta aloitteestaan todisteita avioliitto- ja

isyysasioissa, lapsen etua koskeissa riidoissa ja hakemusasioissa, jollei lainsäädännöstä toisin johdu.

2.2 Mitä seuraa sen jälkeen, kun asianosaisen pyyntö todisteiden vastaanottamisesta on hyväksytty?

Jos todisteen tutkimiseksi on tarpeen vastaanottaa lisätodisteita, tuomioistuin antaa siitä määräyksen, joka annetaan osapuolille tiedoksi. Jos todisteita on tarpeen vastaanottaa asiaa käsittelevän tuomioistuimen tuomiopiirin ulkopuolella, kyseinen tuomioistuin voi pyytää prosessitoimen toteuttamista siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä todisteita voi vastaanottaa. Todisteita voi vastaanottaa myös Viron ulkopuolella.

Pyynnön lähettämisen jälkeen todisteet otetaan vastaan, ja tällöin noudatetaan siviiliprosessilain 27–32 luvuissa säädettyjä todisteiden vastaanottamista koskevia säännöksiä sen mukaan, mistä todistetyypistä on kyse.

2.3 Millaisissa tapauksissa oikeus voi evätä asianosaisen esittämän pyynnön todisteiden vastaanottamisesta?

Tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä evätä todisteiden vastaanottamisen, jos

1. todiste ei ole asian kannalta merkitsevä (erityisesti silloin kun todistettavaa tosiseikkaa ei tarvitse todistaa tai kun tosiseikasta on tuomioistuimen mielestä jo esitetty riittävästi todisteita),
2. lain tai osapuolten sopimuksen nojalla tosiseikka on todistettava tietyn tyyppisellä tai tietyssä muodossa olevalla todisteella, mutta pyyntö koskee toisen tyyppisen tai toisessa muodossa olevan todisteen vastaanottamista,
3. todiste ei ole saatavilla, erityisesti jos ei tiedetä todistajan tietoja tai asiakirjan sijaintia tai jos todisteen merkitys ei vastaa todisteen saamiseen käytettävää aikaa tai siihen liittyy muita vaikeuksia,
4. todisteen vastaanottamista pyydetään liian myöhään,
5. todisteen vastaanottamistarvetta ei ole perusteltu,
6. todisteen vastaanottamista pyytänyt osapuoli jättää maksamatta vaadittavan tuomioistuinmaksun todisteiden vastaanottamiseen liittyvien kulujen kattamiseksi.

2.4 Mitä erilaisia todistelukeinoja on olemassa?

Siviiliprosessilain 229 §:n 1 momentin mukaan riita-asioissa todisteeksi käy mikä tahansa tieto, joka on laissa säädettyssä prosessuaalisessa muodossa ja jonka perusteella tuomioistuin varmistaa laissa säädetyn mukaisesti osapuolten vaatimukset ja vastaväitteet, sekä muut asian ratkaisun kannalta merkittävät tosiseikat.

Siviiliprosessilain 229 §:n 2 momentin mukaan todiste voi olla todistajanlausunto, asianosaisen valahtoinen lausuma, asiakirjanäyttö, fyysinen todiste tai asiantuntijalausunto. Hakemusasioissa ja yksinkertaistetussa menettelyssä tuomioistuin voi katsoa tosiseikan tulleen asianmukaisesti todistetuksi myös muun todistelukeinon avulla, joka voi olla esimerkiksi asianomaisen lausuma, jota ei ole annettu valahtoisena.

2.5 Millä tavoin todisteita voidaan ottaa vastaan todistajilta? Tapahtuuko se eri tavoin kuin todisteiden vastaanottaminen asiantuntijoilta? Mitä sääntöjä sovelletaan kirjallisiin todistajanlausuntoihin ja asiantuntijalausuntoihin?

1) Todistajanlausunnot

Siviiliprosessilain 251 §:n 1 momentin mukaan todistajana voi kuulla ketä tahansa, jolla voi olla tietoa merkittävistä tosiseikoista mutta joka ei ole käsiteltävässä asiassa asianosainen tai tämän edustaja. Todistaja antaa tietoa siitä, mitä on suoraan havainnut. Todistajaksi kutsutun henkilön on saavuttava tuomioistuimeen ja annettava tuomioistuimelle lausunto tiedossaan olevista tosiseikoista. Todistajan kuulemisen voi korvata myös todistajan kirjallisen lausunnon vastaanottamisella, jos todistajan saapuminen oikeudenistuntoon olisi tälle kohtuuttoman raskasta ja kirjallinen lausunto riittää tuomioistuimen mukaan todisteeksi ottaen huomioon kysymyksen sisältö ja todistajan henkilöllisyys. Tuomioistuin voi myös käyttää toisessa oikeudenkäynnissä pöytäkirjaan kirjattua kuulemistä, jos sen ansiosta menettelyä voidaan selvästi yksinkertaistaa ja voidaan olettaa, että tuomioistuin pystyy arvioimaan pöytäkirjaa tarvittavassa määrin todistajaa suoraan kuulematta.

Todistajia kuullaan yksittäin, ja vielä kuulemattomat todistajat eivät saa olla oikeussalissa asian käsittelyn

aikana. Jos tuomioistuimella on syytä uskoa, että todistaja pelkää tai ei muusta syystä puhu tuomioistuimelle totta asianosaisen läsnäollessa tai jos asianosainen vaikuttaa kuulemisen kulkuun huomautuksin tai muulla tavalla, tuomioistuin voi poistaa kyseisen asianosaisen oikeussalista todistajan kuulemisen ajaksi. Tällöin todistajanlausunto luetaan saliin palanneelle asianosaiselle, jolla on oikeus kuulustella todistajaa. Jos todistajan esittämät lausunnot ovat ristiriitaiset, tuomioistuin voi kuulla todistajaa uudelleen samassa istunnossa tai kuulustella tätä.

Jos todistajanlausunto on kirjallinen, asianosaisella on oikeus esittää todistajalle kirjallisia kysymyksiä tuomioistuimen kautta. Kysymykset, joihin vaaditaan todistajan vastaus, määrää tuomioistuin. Tuomioistuin voi tarvittaessa kutsua todistajan oikeudenistuntoon antamaan suullisen lausunnon.

Tuomioistuin voi todistajan kuulemiseksi mennä tämän luo, jos todistaja ei pysty sairauden, vanhuuden tai invaliditeetin tai muun perustellun syyn vuoksi saapumaan tuomioistuimeen, tai jos tämä on muusta syystä tarpeen.

Tuomioistuin tutkii todisteet suoraan (siviiliprosessilain 243 §:n 1 momentti). Tuomioistuin voi todistajan lausuntojen luotettavuuden tarkistamiseksi käyttää siviiliprosessilain 262 §:n 1 ja 8 momentissa tarkoitettuja tapoja: 1 momentin nojalla tuomioistuin varmistaa todistajan henkilöllisyyden. Lisäksi se selvittää todistajan koulutuksen ja kotipaikan sekä sen, millä alalla todistaja toimii, miten todistaja liittyy käsiteltävänä olevaan asiaan ja millaiset todistajan suhteet asianosaisiin ovat. Ennen kuin todistaja antaa lausuntonsa, tuomioistuin muistuttaa siitä, että todistajalla on velvollisuus puhua totta. Todistajalle annetaan tietoa myös siitä, miten lausunnon antamisesta voi kieltäytyä. Siviiliprosessilain 262 §:n 8 momentin nojalla tuomioistuin esittää tarvittaessa kuulemisen aikana täydentäviä kysymyksiä, joilla selvennetään ja täydennetään todistajan lausuntoa sekä tämän tietojen perustaa.

2) Asiantuntijalausunto

Tuomioistuin voi kantajan pyynnöstä pyytää asiantuntijalta lausuntoa tosiseikoista, jotka ovat asian kannalta tärkeitä ja vaativat erityistietoja. Oikeuskysymyksissä tuomioistuin voi pyytää asiantuntijalausuntoa sekä asianomaisen pyynnöstä että omasta aloitteestaan Viron ulkopuolella sovellettavan lainsäädännön, kansainvälisen oikeuden tai tapaoikeuden tulkittamiseksi. Kun asiantuntijaa kuullaan jonkin sellaisen tosiseikan tai tapahtuman todistamiseksi, jonka ymmärtäminen vaatii erityisasiantuntemusta, sovelletaan samoja säännöksiä kuin todistajan kuulemiseen. Jos asianosainen on esittänyt tuomioistuimelle asiantuntijan kirjallisen lausunnon eikä kyseistä asiantuntijaa kuulla todistajana, lausuntoa pidetään asiakirjanäyttönä. Tuomioistuin voi asiantuntija-arvion pyytämisen sijasta käyttää toisessa oikeudenkäynnissä tuomioistuimen määräyksestä esitettyä tai rikos- tai rikkomusmenettelyssä asianosaisen pyynnöstä laadittua asiantuntijalausuntoa, jos sen ansiosta menettelyä voidaan selvästi yksinkertaistaa ja voidaan olettaa, että tuomioistuin pystyy arvioimaan lausuntoa tarvittavassa määrin uutta asiantuntija-arviota pyytämättä. Asiantuntijalle voi tällöin myös esittää täydentäviä kysymyksiä tai kutsua tämän oikeudenistuntoon vastaamaan kysymyksiin.

Asiantuntija-arvion tekee valtion oikeusopillisessa laitoksessa työskentelevä tuomioistuimia avustava asiantuntija, muu asiantuntija, kansallisesti tunnustettu asiantuntija tai muu tuomioistuimen määräämä asiantuntija. Tuomioistuin voi nimetä asiantuntijaksi henkilön, jolla on arvion tekemistä varten tarvittavat tiedot ja kokemus. Jos asiantuntija-arvion tekemistä varten on olemassa kansallisesti tunnustettu asiantuntija, asiantuntijaksi voi nimetä jonkun muun henkilön vain perustelluista syistä. Jos osapuolet ovat sopineet, kenet ne haluavat asiantuntijaksi, tuomioistuin nimeää tämän henkilön asiantuntijaksi, jos hän lain mukaan voi toimia asiantuntijana.

Asianosaisilla on oikeus esittää asiantuntijalle kysymyksiä tuomioistuimen kautta. Kysymykset, joihin toivotaan asiantuntijan arviota, määrää tuomioistuin. Jos tuomioistuin ei hyväksy asianosaisen kysymystä, päätös on perusteltava.

Asiantuntija antaa lausuntonsa tuomioistuimelle kirjallisena, jollei tuomioistuin määrää, että lausunto on annettava suullisesti tai asiantuntijan suostumuksen mukaisessa muussa muodossa. Asiantuntijalausunnon on sisällettävä yksityiskohtainen kuvaus tutkimuksista, tutkimuksista tehdyt päätelmät ja perustellut vastaukset tuomioistuimen kysymyksiin.

Asiantuntijan on vastattava hänelle esitettyihin kysymyksiin antamalla totuudenmukainen ja perusteltu mielipide. Asiantuntija voi lausuntoaan varten tutustua asiaan liittyvään aineistoon tarvittavassa määrin, ottaa

osaa todisteiden tutkimiseen tuomioistuimessa sekä pyytää tuomioistuimelta vertailuaineistoa ja täydentäviä tietoja.

Asiantuntijalausunto julkistetaan oikeudenistunnossa. Jos asiantuntijalausuntoa ei esitetä kirjallisesti tai sellaisessa muodossa, joka voidaan muuntaa kirjalliseen muotoon, asiantuntija esittää lausuntonsa oikeudenistunnossa. Tuomioistuin voi kutsua asiantuntijan, joka on antanut lausuntonsa kirjallisesti sellaisessa muodossa, joka voidaan muuntaa kirjalliseen muotoon, oikeudenistuntoon vastaamaan kysymyksiin. Tuomioistuin kutsuu asiantuntijalausunnon antaneen asiantuntijan oikeudenistuntoon, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

Kun asiantuntijalausunto on tutkittu ja asiantuntija on kutsuttu oikeudenistuntoon, asianosaiset voivat esittää hänelle täsmäntäviä kysymyksiä. Kysymykset voi myös esittää etukäteen tuomioistuimelle, joka toimittaa ne asiantuntijalle. Tuomioistuin poistaa asiaankuulumattomat ja asiantuntijan asiantuntemuksen ulkopuolelle kuuluvat kysymykset.

Asiantuntijan kuulemiseen sovelletaan samoja säännöksiä kuin todistajan kuulemiseen.

3) Kirjalliset todisteet

Asiakirjatodisteita ovat kirjoitetut, piirretyt, video- tai ääninauhalle tallennetut tai sähköisesti tai muuta tietojen tallennuskeinoa käyttäen tallennetut dokumentit tai muut senkaltaiset tietovälineet, jotka sisältävät tietoja asian ratkaisemisen kannalta tärkeistä tosiseikoista ja joita voidaan esittää oikeudenistunnossa ymmärrettävässä muodossa.

Asiakirjatodisteita ovat myös viralliset ja henkilökohtaiset kirjeet, toisissa oikeudenkäynneissä annetut tuomiot sekä asianosaisten tuomioistuimelle esittämät asiantuntijalausunnot.

Kirjalliset dokumentit esitetään joko alkuperäisinä tai jäljennösinä. Jos asianosainen esittää alkuperäiskappaleen ja jäljennöksen, tuomioistuin voi palauttaa alkuperäiskappaleen ja jättää tiedostoon tuomarin vahvistaman jäljennöksen. Tiedostossa olevan alkuperäiskappaleen voi sen esittäjän pyynnöstä palauttaa sen jälkeen, kun menettelyn päättävä tuomio on julkistettu. Jäljennökset jäävät tiedostoon. Tuomioistuin voi vahvistaa dokumenttiin tutustumista varten määrääjän, jonka päätyttyä se palauttaa dokumentin. Tällöin tiedostoon jätetään jäljennös. Jos dokumentista on esitetty jäljennös, tuomioistuimella on oikeus vaatia alkuperäiskappaleen esittämistä tai perusteluja sille, miksi alkuperäiskappaleita ei voi esittää. Jos tuomioistuimen pyyntöä ei noudateta, tuomioistuin päättää jäljennöksen todistusvoimaisuudesta.

2.6 Onko joillakin todisteluaineilla suurempi painoarvo kuin toisilla?

Siviilioikeudenkäynneissä sovelletaan yleisesti vapaan todistusharkinnan periaatetta, mutta sitä on mahdollista myös rajata osapuolten yhteisestä sopimuksesta. Siviiliprosessilain 232 §:n 2 momentissa säädetään, että yhdelläkään todisteella ei ole tuomioistuimen kannalta ennalta määrättyä painoarvoa, jolleivät osapuolet ole toisin sopineet. Näin ollen osapuolet voivat sopia antavansa jollekin todisteelle ratkaisevan painoarvon.

2.7 Onko tiettyjen tosiseikastojen todistaminen sidottu määrätynlaiseen todistelumenettelyyn?

Laista tai osapuolten sopimuksesta voi johtua, että tietyt tosiseikat voi näyttää toteen käyttäen vain tiettyntyyppisiä tai -muotoisia todisteita.

2.8 Velvoittaako laki todistajat todistamaan?

Siviiliprosessilain 254 §:n mukaan todistajaksi kutsutun henkilön on saavuttava tuomioistuimeen ja annettava totuudenmukainen lausunto tiedossaan olevista tosiseikoista.

2.9 Millaisissa tilanteissa todistajat voivat kieltäytyä todistamasta?

Todistaja voi kieltäytyä todistamasta, jos hän on kantajan tai vastaajan

1. sukulainen alenevassa tai ylenevässä polvessa
2. sisko, siskopuoli, veli, velipuoli tai henkilö, joka on tai on ollut avioliitossa kantajan tai vastaajan siskon, siskopuolen, veljen tai velipuolen kanssa

3. isä- tai äitipuoli, ottovanhempi, puolison lapsi tai ottolapsi
4. adoptiovanhempi tai -lapsi
5. avio- tai avopuoliso tai tämän vanhempi, myös silloin kun avioliitto tai avoliitto on päättynyt.

Todistaja voi kieltäytyä antamasta lausuntoa myös silloin kun hän lausunnollaan saattaisi itsensä tai jonkun edellä mainituista henkilöistä epäilyksenalaiseksi rikoksen tai rikkomuksen suhteen.

Lausunnon antamisesta voi kieltäytyä myös sellaisen seikan osalta, johon sovelletaan valtiosalaisuuksia ja ulkovaltojen luokiteltuja tietoja koskevaa lakia.

Jos henkilö käsittelee tietoja journalistisia tarkoituksia varten, hänellä on oikeus kieltäytyä lausunnon antamisesta sellaisen seikan osalta, jonka ansiosta tiedonantaja voidaan tunnistaa.

Edellä esitetystä huolimatta todistaja ei voi kieltäytyä antamasta lausuntoa seuraavista:

1. sellaisen liiketoimen toteuttaminen ja sisältö, johon henkilö oli kutsuttu todistajaksi
2. perheenjäsenen syntymä tai kuolema
3. perhesuhteista johtuvaan varallisuussuhteeseen liittyvä seikka
4. sellainen oikeudenkäynnin kohteena oleva oikeudelliseen suhteeseen liittyvä toimi, jonka todistaja on tehnyt itse jonkin osapuolen laillisena edeltäjänä tai edustajana.

2.10 Voidaanko todistamisesta kieltäytyvää henkilöä rangaista tai pakottaa hänet todistamaan?

Jos henkilö kieltäytyy todistamasta ilman perusteltua syytä, tuomioistuin voi määrätä hänelle sakon tai enintään 14 päivän vankeusrangaistuksen. Todistaja vapautetaan heti sen jälkeen, kun hän on antanut lausuntonsa, tai kun asian käsittely on loppunut tai todistajan kuulemistarve on poistunut.

Jos henkilö kieltäytyy todistamasta ilman perusteltua syytä, hänen on maksettava siitä johtuvat oikeudenkäyntikulut.

2.11 Onko olemassa henkilöryhmiä, joita ei voida kuulla todistajina?

Siviiliprosessilain 256 §:ssä säädetään henkilöistä, joita ei voida kuulla todistajina. Esimerkiksi Virossa rekisteröidyn uskonnollisen yhdistyksen papistoa tai avustavaa henkilöstöä ei voida kuulustella seikoista, jotka nämä ovat saaneet tietoonsa sielunhoidon yhteydessä. Lisäksi seuraavia henkilöitä ei voida kuulla todistajana ilman sen henkilön lupaa, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on määrätty:

1. edustajat riita- tai hallintoasiassa, puolustajat rikos- tai rikkomusasioissa sekä notaarit niiden seikkojen osalta, jotka nämä ovat saaneet tietoonsa virkatehtäviä hoitaessaan
2. lääkärit, farmaseutit ja terveyspalvelujen tarjoajat niiden seikkojen osalta, jotka potilaat ovat näille paljastaneet muun muassa syntyperään, keinohedelmöitykseen tai sukuun tai terveyteen liittyvissä asioissa
3. muut henkilöt, joille on viranhoidon, ammatinharjoittamisen tai liiketoiminnan yhteydessä paljastettu tietoja, jotka näiden on lain mukaisesti pidettävä salassa.

Myöskään edellä mainittujen henkilöiden avustavaa ammattihenkilöstöä ei voida kuulla todistajana ilman sen henkilön lupaa, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on määrätty.

2.12 Mikä on tuomarin ja asianosaisten asema todistajainkuulustelussa? Millä edellytyksillä todistajaa voidaan kuulla käyttämällä hyväksi erilaisia teknisiä apuneuvoja, kuten videoneuvottelua?

Todistajan kuulemisesta säädetään siviiliprosessilain 262 §:ssä. Todistajan kuulemisen aluksi tuomioistuin selittää todistajalle kuulemisen aiheen ja pyytää tätä kertomaan kaiken siitä tietämänsä. Tämän jälkeen oikeudenkäynnin osapuolilla on oikeus esittää todistajalle kysymyksiä tuomioistuimen kautta. Osapuoli voi tuomioistuimen luvalla esittää kysymyksensä suoraan todistajalle.

Tuomioistuin hylkää johdattelevat, asiaankuulumattomat ja toistetut kysymykset sekä sellaiset kysymykset, joilla pyritään esittämään uusia, aiemmin esille tuomattomia seikkoja. Tuomioistuimella on tarvittaessa milloin

tahansa kuulemisen aikana oikeus esittää täydentäviä kysymyksiä, joilla selvennetään ja täydennetään todistajan lausuntoa sekä tämän tietojen perustaa.

Siviiliprosessilain 350 §:n mukaan tuomioistuin voi järjestää istunnon videoneuvotteluna niin, että asianosaisella tai hänen edustajallaan tai avustajallaan on mahdollisuus olla muualla ja suorittaa prosessitoimia sieltä käsin reaaliajassa. Videoneuvotteluna pidettävässä oikeudenistunnossa voidaan myös kuulla muualla olevaa todistajaa tai asiantuntijaa, ja muualla oleva oikeudenkäynnin osapuoli voi esittää näille kysymyksiä.

Jos istunto järjestetään videoneuvotteluna, kaikille osapuolille on varmistettava oikeus esittää anomuksia ja hakemuksia sekä ottaa kantaa toisten osapuolten anomuksiin ja hakemuksiin teknisesti turvallisesti. On myös varmistettava muut oikeudenistunnon edellytykset, jotta muualla olevan osapuolen kuva ja ääni välittyvät tuomioistuimelle reaaliajassa ja päin vastoin. Hakemusasioissa voi todistajaa videoneuvottelussa kuulla osapuolten ja todistajan suostumuksella myös puhelimen välityksellä. Oikeusministeri voi vahvistaa videoneuvotteluna järjestettävälle oikeudenistunnolle yksityiskohtaisia teknisiä vaatimuksia.

3 Näytön arviointi

3.1 Estääkö se, että todiste on hankittu lainvastaisin keinoin, tuomioistuinta ottamasta todistetta huomioon tuomiossa?

Siviiliprosessilain 238 §:n 3 momentin 1 alamomentin mukaan tuomioistuin voi kieltäytyä vastaanottamasta todistetta ja palauttaa sen, jos todiste on saatu rikoksen tai perusoikeuden lainvastaisen rikkomisen kautta.

3.2 Käykö lausumani todisteesta ollessani itse asianosaisena asiassa?

Siviiliprosessilain 267 §:ssä säädetään, että jos osapuoli ei ole pystynyt todistamaan tosiseikkaa, jonka todistamista häneltä vaaditaan, muulla tavoin tai ei ole esittänyt muita todisteita, se voi pyytää tosiseikan todistamiseksi, että vastapuolta kuullaan valaehtoisena todistajana. Kun kyseessä on oikeushenkilö, valaehtoisena todistajana voidaan kuulla sen laillista edustajaa.

Tuomioistuin voi kuulla kiistanalaisen tosiseikan osalta myös osapuolta, joka on veloitettu todistamaan, jos toinen osapuoli sitä pyytää ja toinen osapuoli siihen suostuu.

Jos tuomioistuin ei pysty aiempien menettelyjen tai esitettyjen ja vastaanotettujen todisteiden perusteella ottamaan kantaa väitetyn tosiseikan paikkansapitävyyteen, se voi omasta aloitteestaan kuulla toista tai kumpaakin osapuolta valaehtoisena todistajana – riippumatta siitä, ovatko osapuolet esittäneet pyyntöjä tai siitä, miten todistustaakka jakautuu. Tuomioistuin voi omasta aloitteestaan kuulla osapuolta valaehtoisena todistajana myös silloin, kun todistamaan veloitettu osapuoli haluaa antaa valahtoisen lausuman ilman vastapuolen suostumusta.

Yksinkertaistetussa menettelyssä ja hakemusmenettelyssä tuomioistuin voi katsoa tosiseikan riittävästi todistetuksi myös osapuolen muun kuin valahtoisen lausuman perusteella, jollei vastaavasta hakemusmenettelyn tyyppiä koskevasta laista johdu, että ainoastaan osapuolen valahtoinen lausuma voidaan hyväksyä. Kannemenettelyssä päätöstä ei saa perustaa sellaiseen osapuolen lausumaan, jota ei ole annettu valahtoisesti.

■ Päivitetty viimeksi: 18/04/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.